

IKE-hiilijalanjälkilaskuri avuksi elintarviketuotteiden päästövähennyksiin

27.6.2023

IKE-hiilijalanjälkilaskuri on Ilmastokestävät elintarvikeprosessit -hankkeessa luotu Microsoft Excel -pohjainen työkalu elintarviketuotteiden hiilijalanjäljen arviointiin. Työkalun avulla yritykset pystyvät perehtymään hiilijalanjälkilaskentaan ja tekemään arvioita omien elintarviketuotteidensa kasvihuonekaasupäästöjen suuruusluokasta ns. kehdosta tehtaan porteille huomioiden raaka-aineet, pakkausmateriaalit, jätteet ja sivuvirrat, energiankulutuksen sekä logistiikan. Arviointi mukailee Euroopan komission PEF-suositusta (Product Environmental Footprint) sekä ISO-standardeja 14040, 14044 ja 14067, mutta ei ole täysin niiden mukainen. Tästä syystä laskennan tuloksia voidaan hyödyntää ainoastaan yrityksen sisäisessä kehitystyössä vihreään siirtymään. Työkalusta on kuitenkin haluttu tehdä mahdollisimman läpinäkyvä, eli laskennan taustatiedot löytyvät laskentaohjeistuksesta sekä päästökerrointietokannasta. IKE-hiilijalanjälkilaskurin toiminta hyödyntää Excelin automatisointia VBA:n (Visual Basic for Application) avulla, jolloin laskurin toiminnasta on saatu monipuolisempi ja käyttäjäystävällisempi.

Laskurin täyttäminen onnistuu itsenäisesti työkalun mukana ladattavan Microsoft Word -pohjaisen IKE-hiilijalanjälkilaskennan oppaan avulla ja valmiin laskentatuloksen yhteenvetoraportin pystyy tulostamaan tarkempaa tarkastelua varten. Laskentaa suositellaan tehtäväksi selvittämillä itse prosessikohtaiset päästökertoimet, mutta näiden tietojen puuttuessa voidaan vaihtoehtoisesti käyttää laskuriin valmiiksi tuotuja geneerisiä päästökertoimia erilaisista tutkimustuloksista ja tietokannoista. Saatuja tuloksia yritykset voivat käyttää prosessiensa kehitystyöhön entistä ympäristöystävällisempien tuotteiden kehittämiseksi. Laskennan tuloksista riippuen kehitystoimenpiteitä voidaan kohdentaa joko suoraan yrityksen omiin päästölähteisiin esim. prosessilaitteistojen uusimiseen, vaihtamalla prosessissa käytettäviä energianlähteitä tai edistämällä

ostettavien raaka-aineiden valmistuksen päästöjä yhteistyössä tavarantoimittajan kanssa. Vaikka IKE-hiilijalanjälkilaskuri on suunniteltu nimenomaan elintarviketeollisuuden näkökulmasta, voidaan arviointia tehdä esimerkiksi ravintola-alalle, jos vain on käytettävissä tarvittavat päästökertoimet.

Elintarvikkeiden hiilijalanjälkien arviointi on haastavaa johtuen suurista vaihteluista raaka-aineiden tuotantotavoissa. Tämän lisäksi alalle tarvittaisiin pelisääntöjä yhdenmukaisen ja näin vertailun mahdollistavan laskentatavan saamiseksi. IKE-hiilijalanjälkilaskurin toivotaan tuovan erityisesti elintarvikealan pk-yrityksille kokemusta ja ymmärrystä hiilijalanjälkilaskennan toteuttamiseen, varsinkin nyt kun lainsäädäntö on kovaa vauhtia kiristymässä ympäristövaikutusten arvioinnin osalta. Hiilijalanjälki on kuitenkin vain yksi osa suurempaa kokonaisuutta, kun puhutaan ympäristöjalanjäljestä, johon kuuluu useita muitakin vaikutusluokkia.

Tutustu IKE-hiilijalanjälkilaskuriin

IKE-hiilijalanjälkilaskuriin voit voit käydä tutustumassa SeAMKin kehittämistyökalut -sivulla, otsikon ”Työkaluja ruoka-alan yrityksille” alla. Joni Viitala
Projektipäällikkö
Ilmastokestävät elintarvikeprosessit -hanke
SeAMK

Ilmastokestävät elintarvikeprosessit -hankkeen verkkosivut